

A jutagjári asszonyoknak már nem szól AZ ESTI GYÁRSZIRÉNA

Sok dolgozó nőt — anyát és feleséget szólít munkába dolgozók hétköznapiainkon az esti gyárszirána. A szeszi textilüzemekben éjjel is peregnék az orsók, s az orsók mellett anyák, feleségek, lányok őrzik a fonalak útját. Ilyenkor magára marad a család, a gyermekek anyánélkül szuszogják át az édes-álmú éjszakát. A sok-sok gondos édesanyát pedig apró emberi aggodalmak is elkísérik a munkába. Ilyenkor szakadósabb a fonál, hosszabb a munkaidő. Reggel boltból piacig kell sietni, főzni, mosni, takarítani, s este kicsit álmosan újra munkába menni. Így parancsolja a szükség. A nagy gazdasági veszteség, ellenforradalmi kártevés után örülhetünk, hogy a régi munkaszervezéssel helyrehoztuk a pusztítást. Minden becsületes munkás, munkásnő számára szigorú parancsot ír helyzetünk: dolgozni, dolgozni, csöpp elmaradás nélkül eleget tenni a gyár kötelességeinek.

Persze egy másik parancs is beleszól az üzemi életbe. Akármilyen veszteségek érték gazdaságunkat, gondolni kell az emberre, s arra kell törekedni, hogy minél ideálisabb, minél jobb munkakörülményeket teremtsünk. Az éjszakai üzemi munka akár-hogyan vesszük is, nem a legideálisabb — különösen nők számára. Legszívesebben egyszerűen megszüntetnénk. Csakhogy a két szükségszerűség egyensúlyát nem szabad felbontani.

Ésszerű és emberséges átszervezés

A Jutafonógyárban szeptemberben csaknem teljesen megszűnt az éjjeli műszak. Nagyszerű dolog ez, hiszen közel száz anya, feleség maradt este otthonában. S nagyszerű azért is, mert az éjszakai ipari munka sohasem ért fel a nappalival. De vajon nem sértette-e ez az intézkedés az üzemi kötelességeinek teljesítését? A válasz kedvezőbb, mint bárki hinné. Szerencsés volt a jutagjári asszonyoknak, minden körülmény a régen dédelgetett vágy megvalósítása mellett szavazott.

Hosszú ideje pártfogalja a pártszervezet, a szakszervezet és az üzemi igazgatósága a fonodai asszonyok kérését, s szeptember elejére, gondos előkészítés és praktikus megoldás után sikert hozott a több évi próbálkozás. S nem is egyszerűen sikert — hanem páros sikert. Az asszonyok, nők sokat nyertek, s az üzemi is százezreket spórol meg évente az ésszerű és emberséges átszervezéssel.

Már csak a fonodában

Valóságos csodának számít ez az iparszervezésben, noha semmi ördöngösség nincs a dologban. Egyszerűen úgy történt, hogy a műszaki vezetők kidolgozták a terv megvalósításának feltételeit s a véletlen is a kezükre játszott. Már csak a fonodában dolgoztak éjjel, s ahhoz, hogy ezt elkerüljék, két műszakban kell fonállal ellátni az egész gyárat. Több géppel kevesebb idő is elég ehhez, és itt szót közbe a szerencse: Mosonmagyaróvárról sikerült 500 ezer forintért kapni. Ezeknek a gépeknek hely kellett, s elindult egy géphelyezési lánc, de nem öltött olyan méreteket ez sem, hogy a praktikuságot veszélyeztette volna.

A terveket a gyakorlat tökéletesen jóváhagyta. Csupán rövid ideig hatott egy-két aggasztó jelenség. Az átszervezés kizökkentette az embereket a megszokott munkatempóról, s kicsit akadozott vagy fél hónapig a tervteljesítés. Eleinte úgy tűnt, mintha a termelést kedvezőtlenül befolyásolná a megvalósított új munkaszervezés, de az aggodalom két hét alatt elapadt. Miután megszokták a dolgozók az új munkarendet — s a jobbat hamar megszokja az ember —, utóérték a

régebbi munkatempót. A munkások minden könnyebb-ségért sokszorosan hálásak szoktak lenni!

Még takarékos is

Egy tucatnyi asszony még nem örülhet az emberséges átszervezésnek, mert a nyújtó- és előfonógépek öregek, elhasználtak, s emiatt éjjelente is működtetni kell őket, hogy a nappali gépzavarok miatt veszített időt pótolják. de ez sem tart már sokáig. Most azon fáradozik a műszaki osztály, hogy a gépzavarokat megszüntesse, az öreg gépeket megfiatalítsa, s akkor a Jutafonógyárban tel-

jesen megszűnik az éjszakai-zás.

Azt hinné az ember, hogy mindez írtóztatóan költséges és ráfizetéses dolog, ha meg nem ismerkedne az anyagi oldalával is, de éppen az ellenkezőjéről győződik meg. A számítások évi 400—500 ezer forintot igényelnek a takarékosági számla „bevétel” oldalára. A fűtés, a világítás és az éjjeli pótlék költségei, s más hasonló „apróságok” ilyen nagy gazdasági eredménnyel kecskégetnek.

Pénzben nem lehet kifejezni a jutagjári fonónők örömet, de az emberek vágyainak, jogos törekvéseinek megvalósulását nem is pénzrel mérjük...

Több szivart gyártanak

A dohányosok egyik kis táborra, a szivart kedvelőkre, az utóbbi hetekben sokat panaszkodnak: gyakran nincs a trafikokban szivar. A dohányipari igazgatóságon ezzel kapcsolatban a következőket mondták: erre az évnegyedre 15,9 millió szivar készítését határoztuk el. Ez a mennyiség azonban, s ezt a panaszkok is bizonyítják — kevés.

Ezért az utolsó negyedévben 2 millió szivarral többet készítettünk. A termelés növelésének semmi akadályja nincs, ugyanis elegendő dohánykészlettel rendelkezünk. A nemrégiben forgalomba került »Eger« elnevezésű szivart hamarosan további újdonság követi, a »Jáva«. Ezt a kiváló szivarnál az év végén kezdik árusítani.

Zománcfazék, sisakos üst...

A pénzügyőrök leleplezi a házi titkos pálinkafőzdeket

»Addig jár a kórsó a kútra, amíg el nem török« — tartja a közmondás, s ugyanezt elmondhatja magáról Rékasi Sándorné, Szilléri sgt. 35. és Csányi István, Váshelyi sugárút 88 szám alatti lakos. Mindketten póruljártak, jóllehet dugták és bujtatták volna titkos pálinkafőzdejüket, vagy legalábbis kívánták, hogy bárcsak láthatatlanná válnának abban a pillanatban, amikor a »fináncok« beléptek hozzájuk. A megszeppent Rékasiné azt se tudta, hová légyen, s ijedtében elfelejtett visszaköszönni is a barátságos »jó napot, adjon isten«-re. Hogy az ijesdés, vagy a hatóság embereinek megjelenése okozta-e a nagy szorgalmat, azt nem lehet tudni, tény az: Rékasiné egy-kettőre előkerítette a 12 literes zománcos fazekat, amelyből csak úgy dől a szilvacfre orrbizsergető illata.

Ezek igazán jó szomszédok

A háztartási célokat szolgáló zománcos fazék mintha csak pálinkafőzés céljaira készült volna; még a hozzávaló fedő is ott „horpadt” be, ahol éppen »kellett«. Az egyéb kellékek viszont — egy há-

romlábú rézdrót állvány, meg egy literes tál — már odahaza is kikerültek a konyhából. Ennyi tehát az egész felszerelés, amellyel Rékasiné nemcsak magának, hanem a szomszédnak, Rovó Mihálynak is főzött szilvacféből pálinkát. Rékasiné a főzés idejére átvonult a szomszéd lakására, a szomszéd pedig elment hazulról, magára hagyta az asztal szomszédját, mert félt, hogy idő előtt kísértésbe viszi a fazékból ki-kibugyanó aroma. Este aztán nem váratt meg a szomszéd, hanem egymásután poharazgatta be a kihűlt, de még nem igazi pálinkát, az alszeszt.

Ha Rovó tudta volna!

Rovó azzal védekezett: ha sejtí, hogy Rékasiné mit ügyeskedik össze a konyhában, be sem eresztette volna. Ejnye, ejnye, az a »sejtítés!« Akkor viszont nem lett volna ivászat sem az alszeszből.

Ezek után természetesen a boszorkányos fazekakat az egyéb kellékekkel együtt elkobozták, mint ahogy a következő főzőcskészőtől is Csányi Istvántól is, akinél már 50 literes sisakos, zománcos

A külvárosokba is mindjobban eljut legjobb barátunk

Kezdünk már berendezkedni az új évszakokra, az őszre meg a télre. Nagyobb a forgalom a fetelepeken, a téli holmik boltjában, de a könyvtárok, könyvesboltok pultjai előtt is. Jó reklám az ősz meg a tél — noha a jó könyv kapós a kánikulában is.

Most vagy több a jó, nagy érdeklődésre számotartó könyv, vagy tényleg az ősz vásárlatát ennyire: mindenestre, nagyon kelendő a könyv. Talán mind a két körülmény ad ehhez valamit, és még egy harmadik dolog is: nevezetesen az, hogy sok az új vevő!

A Könyvterjesztő Vállalat egymásután sorakoztatja fel árusító fiókjait a város különböző részein, egymásután állítja fel az üzemi bizományi fiókokat — mégsem csökken a forgalom a korábban is meglévő üzletekben. Sok ezer kötet talál olvasóra a gyárakban, iskolákban, utcán, s örömmel tapasztaljuk, hogy olyan helyeken is, ahová eddig nem jutott el a könyvárus: a külső kerületekben, falvakban és a piacokon.

Nagyon életrevaló ötletnek bizonyult például a Könyvterjesztő Vállalat Iskola utcai bázisboltjának az a kezdeményezése, hogy a város piacain is árusítanak könyvet. A Szent István téren már két hete ajánlja egy szerény, kedves asszonyka a piaci vásárlóknak a legújabb könyveket — mesét, regényt, mezőgazdasági szakkönyvet, ismeretterjesztő műveket —, s nem eredménytelenül. Ez már azt jelenti, hogy a parasztság sem sajnálja az időt és a pénzt a tanulságos szórakozásért, csupán arra van szüksége, hogy felhívjuk rá a figyelmét és ajánljuk is neki. A fényes Kárász utcai könyvesbolt könyvrengetege között nem tud eligazodni a hagymát áruló egyszerű ember, de a piacon, ahol jól tud mozogni, ki tudja választani a magának való könyvet.

De nemcsak a falusiak kedvelt vásárló helye ez a kis pavilon. A petrezselyem mellé meséskönyvet vesz gyermekének az édesanya; rátalál kedves szerzőre a munkásfiatal — s minden foglalkozású és korú olvasó.

Csak órákig tart néhány könyv-újdonosság

Érdeklődtem, hogy milyen igényekkel, s milyen vásárlókkal találkozott eddig az elárúró, s válasza kellemes meglepetésként hatott. Elmondta a könyvpavilonban Dobos Sándorné, hogy különösen a munkás fiatalok veszik a könyvet s nagy kulturális igényrel a világirodalom jeleseit, s a magyar klasszikusokat kedvelik. Shakespeare népszerű kötetét egyszerű fejkendő asszonyok keresik. Nem ritka eset, hogy Opera- vagy Hangverseny Kalauzt kérnek dolgozó emberek. Az Olcsó Könyvtár újdonságai csak órákig tartanak.

A parasztsággal még nem tartunk itt. Most kezdenek komolyabban a könyvhöz szokni, s leginkább ifjúsági és mesekönyveket vásárolnak gyermekeiknek — de maguknak is, hogy a gyermekekkel együtt olvasva pótolják azt, amire ifjúságukban nem volt módjuk. A mezőgazdasági szakkönyvekkel is ismerkednek, de lassan barátkoznak velük.

Nyolcvan üzemi könyvbizományos

A Szent István téren szerzett benyomásokat az említett elosztó üzletben megerősített bennem. A külterületeket, üzemeket és iskolákat ellátó bolt körülbelül azonos összeget forgalmaz, mint a Kárász utcai. A dolgozók helyébe viszi a könyvet lelkes

terjesztői segítségével. Nyolcvan üzemi bizományosuk egyenként is sok-sok könyvet elad az egyszerű olvasóknak. Elismeréssel emlegetik Bakacsi József, Szabó Aurél, Pávó Ferenc, Kakuszi Józsefné és Bán Béla üzemi bizományosok nevét. Fűr István gimnáziumi tanár, Rakonczai László és Révész Béláné tanárok ugyancsak sok fiatal olvasót nyerne meg az irodalomnak — úgyis, hogy azok tulajdonosaivá válnak egy-egy szép könyvnek.

Negyedévenként könyvvásárt is rendez az üzlet olyan helyeken, ahová a könyvárusok nem érnek el. A falusi gazdatanfolyamok mellett most szervezik meg a bizományi hálózatot. Hamarosan »mozgó« pavilonjuk is lesz. A guruló könyvesbolt mindig ott tűnik majd fel a városban, ahol legtöbb ember jár.

A vásárlókörükbe tartozó egyszerű emberek érdeklődésére jellemző, hogy az olyan könyvek, mint az Iliász, az Odüsszeia vagy az Isteni színjáték — mindenütt vásárolják. Maugham: »Színház«-a, Kuprin szovjet szerző »Cirkusz« című könyve, Jókai regényei, Gárdonyi »Hosszúhajú veszedelm« című novelláskötete és a hasonló könyvek hiába jelennek meg sok ezer példányban, alig napokig láthatók a külterületi pavilonok polcain vagy az üzemi bizományosok fiókjában.

Válogathatunk a legkedvesebb olvasmányokban

Nem egyszerűen az ősz műve ez! S nem is egyszerűen az okozza a nagy érdeklődést, hogy a kiadók nagyobb figyelemmel vannak az igényekre. Nagy kultúrsumj el az embereken, s ez már a piacokig, a külvárosig, a falugig is eljutott. Régen hiányzó könyvek jelennek meg — John Reed: 10 nap, amely megrengette a világot; Erich Kästner: Emil és a detektívek; Szerb Antal: A világirodalom története; Lenin: A demokráciáról és a diktatúráról — de hiába volna mindez, ha az embereknek nem volna anyagi erejük a vásárlásra és nem szoktak volna hozzá rövid idő alatt a kultúrához.

Jön az ősz és a tél — még nagyobb lesz az olvasók igénye. Ennek csak örülni lehet, hiszen eljut a könyv minden családi otthonba. A nagymama régi történeteket olvas, az unoka mesék felett csodálkozik, a fiatalasszony szakácskönyvet és szerelmes regényt dajkál, a férj meg esetleg mestersége titkait kutatja a könyvben. Mindenki rátalál legkedvesebb olvasmányára.

(mn)

Meggyorsult a tűzvész okozta károk kifizetése

Az Állami Biztosító jelentős összegeket térített meg az utóbbi időben Csongrád megyében

Április óta — ekkor szűnt meg a kötelező biztosítás — 500 ezer ember között önkéntes tűzbiztosítást. Félmillió ember gondatlanabb, mert tudja, hogy ha háza, gazdasága a tűz martalékává lenne, nem éri anyagi károsodás.

Az Állami Biztosító, amely az önkéntes biztosítás bevezetésekor az ígérte, hogy a jövőben arra törekszik, hogy az eddiginél még gyorsabban fizeti ki a tűzvész okozta károkat —, megtartotta ígérteit. A legutóbbi hetekben az Állami Biztosító kárbecslői késedelem nélkül keresték fel a károsultakat, hogy a károk gyors felbecslésével sietessék a kifizetéseket.

Az utóbbi időben az Állami Biztosító a megyében többek között a következő károkat térítette meg:

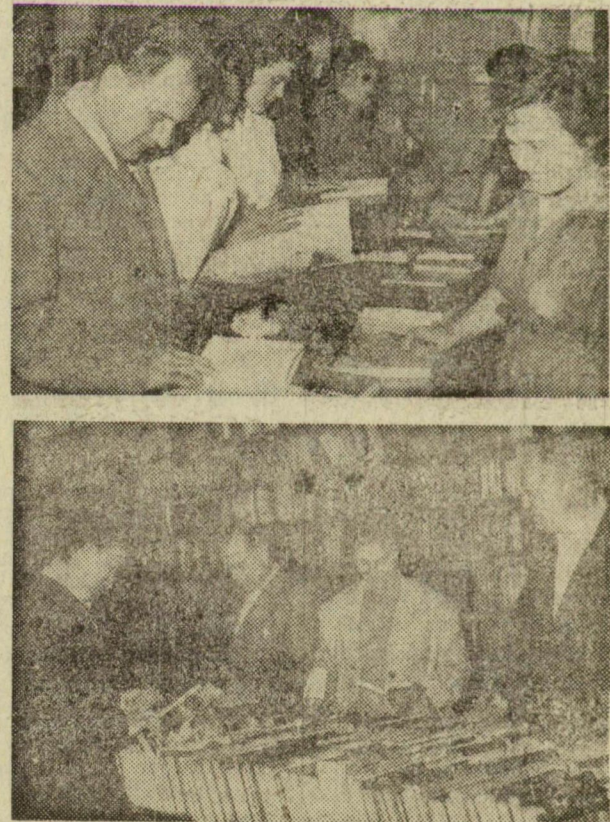
Gyöngyösi József, Pusztaszer, 14 ezer forint kártérít-

tásban részesült; Szlovencsák Pál, Csanádabert, bognárműhelyében motorrobbanás volt, amely lakóépületét megrongálta: 14,290 forint kártérítést kapott; Pintér András, csongrádi lakos épületeit villámcsapás érte, leégett szalma- és szénakazla, tűzifája, kerítése. A kártérítés összege 8200 forint volt; Mónus Sándor, Hódmezővásárhelyen villámcsapás miatt 1800 forint kártérítésben részesült; Szőgi Péter, balástyai lakosnak a lovát sújtotta agyon a villám, 4800 forint kártérítést kapott; Kiri Illés, Öttömös, épületeiben történt villámcsapás kára miatt, 6900 forint kártérítésben részesült; A makói József Attila tisz-nél nagy mennyiségű szalmát pusztított el a villámcsapás által okozott tűz. A kártérítés összege 4000 forint volt.

További erőyes fellépést!

A pénzügyőrök sokszor hosszú és fáradságos munka után leplezik le a titkos pálinkafőzőcskészőket is, akik súlyos károkat okoznak a népgazdaságnak — nem egyszer embertársaiknak is a mindenféle csöbrökben készített és szennyezett pálinkával. A titkos főzőcskészők bírságolása, felelősségre vonása azonban már nem a pénzügyőrök dolga, hanem az illetékes tanács pénzügyi osztályáé. Rajtuk múlik, hogy igazságos büntetéssel, bírságolással a pálinkafőzőcskészők kedvét elvegyék a további ügyködéstől. A pénzügyőrök pedig fokozzák a népgazdaság érdekeit védő további jó munka érdekében, hiszen nemcsak különféle cefrékből főzőcskéznek a sötétlelkű kifizetők, hanem újabban a közfogyasztásra szánt háztartási cukorból is. Ezzel viszont súlyosan veszélyeztetik a zavartalan közellátást. A titkos utak azonban egúre szűkülnek, s leközelíthet számolhatunk olvasóinknak azokról a léleplezett pálinkafőzőkről is, akik hűnös üzemekhez felvásárolják a fagyasztók elől a cukrot és nagy tételben az élesztőt.

(=i=c)

(Liebmann felvétel)

Folyik a válogatás az új és régi könyvek között a Kárász utcai könyvesboltban és a Dugonics téri antikváriumban.